CATALANITAT

SETMANARI NACIONALISTA REPUBLICÁ

Any II

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Centre Nacionalista Republicá:
Rambla de la Llivertat, número 33, primer pis.
Tots els trevalls firmats són de la responsabilitat dels seus autors. No 's retornen els originals

Girona, 7 de Maig de 1911

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Girona. . . . . 1'50 Ptes. Trimestre
Fora . . . . . 2 " "
Extranger . . . . . 12 " Any
ANUNCIS A PREUS CONVENCIONALS

Núm. 40

CONFERENCIA DE D. PERE COROMINAS

EN EL CENTRE D'UNIÓ REPUBLICANA

"L'intervenció d'Europa al Marroc; paper que hi desempenya Espanya segons els documents del llibre roig,,

Exordi

Ciutadans:

Jo espero que tots estarem d'acord en apreciar el carácter d'aquestes conferencies. De aquests actes n'hi han de propaganda, d'agitació electoral, d'excitadors del sentiment popular, n'hi han d'altres que preparen l'ánima del poble, que fan cultura, que fan circular xifres i coneixements que no estan usualment a disposició de tots. La conferencia d'avui es d'aquesta mena; será serena i reposada, penso dirigirme al poble de Girona ab tot aquell seny de que pugui disposar en el meu esperit; no hem d'entusiasmarnos, els uns ab paraules ardentes, ni els altres ab aplaudiments; anem a parlar de coses massa series, massa trascendentals pera tots i hem de procurar dirles i escoltarles ab tot el seny i tot el repós possibles.

El poble m'ha donat a les Corts una representació i aquesta ha posat en les meves mans els documents diplomátics aplegats en el «Llibre Roig». Jo m'honro venint aquí a oferirvos el contingut d'aquest llibre, la síntesi d'aquesta historia a vosaltres que sou els veritables diputats, fent així ab vosaltres lo que'l Congrés ha fet ab mi.

Antecedents de la qüestió

Abans de parlar del llibre roig hem de dir ab breus paraules els procedents de la questió, perqué aquests documents diplomátics recopilats no comensen fins l'any 1908 i abans d'aquesta data ja hi havia la Conferencia d'Algecires i els tractats anglo-francés i franco-espanyol a més d'altres resolucions sobre aquesta materia. Anem, doncs, a examinar aquests antecedents. Primer de tot hem de destruir un malentés, una confusió que ve sofrintse quan se parla indistintament d'Africa o del Marroc, que no es sinó un petit estat situat al Nord d'aquella malgrat el que nosaltres, espanyols, tinguem la mala costum de nomenar la nostra missió allá, la missió «a Africa», estan com está ab aquesta en una proporció molt petita.

L'imperi del Marroc está per l'atrás de la seva civilisació, potser pel predomini del fanatisme religiós, incapacitat pera regirse; així Europa, vetllant pels interessos de la civilisació hi ha anat i hi ha intervingut. Peró com els interessos económics d'Europa, en aquest territori, estan contraposats, l'intervenció s'ha fet en forma tal, que's reconegués l'independencia de l'imperi; aquest es el fonament de la conferencia d'Algecires en la qual s'adopta una táctica intervencionista nomenada «política de la porta oberta», o sigui que se declara la no existencia de privilegis económics per cap de les potencies firmants de l'Acta d'Algecires. Así, doncs, les futures intervencions, les futures accions de l'estat europeu al Marroc no seran per anar a cercar ventatges ni privilegis de carácter financier pels naturals dels paisos que intervinguin.

Encara que no de dret, hi ha un estat de fet que implica una constant intervenció d'Europa a l'imperi marroquí. Aquesta intervenció té el seu organisme en una Junta de diplomátics de les nacions concurrents al tractat d'Algecires, que resideix a Tánger; aquest Cós diplomátic té pera degá al seu membre més antic i aquest degá es el qui té al seu cárreg convocar als representants de les potencies i comunicarles directament ab les autoritats de l'imperi; al cuidado d'aquesta colectivitat internacional, estan les relacions generals que procedeixen de la conferencia d'Algecires.

Convé tenir aixó molt present perqué al parlar de la pretesa funció de cultura que se suposa que tenim els espanyols hem de veure que tot intent intervencionista deu girar a dins d'aquest camp, perqué creure altre cosa fora anar a darrera d'una quimera irrealisable.

Aquell Cós diplamátic de que parlava, sols intervé en la discusió de lleis i ordenaments administratius, peró després pera assegurar, pera garantisar la pau de l'imperi hi han dues menes d'organisacions: una, per dirho así, policiaca; l'altre, veritablement militar. La primera es el cós de «tábors» que comprenen, en conjunt, uns 2,500 homes i venen a esser una policia armada dels ports: aquesta forsa s'empleia pera realisar funcions de restabliment d'orde, peró quan aquest se pertorba ab majors proporcions i se fa precisa una veritable intervenció armada, llavors hi han dues potencies mandataries d'Europa que donen la forsa necessaria: Fransa i Espanya, quals funcions ordinaries consisteixen en la vigilancia de costes pera evitar el contraband d'armes, motiu de les revoltes de l'imperi. L'esfera d'influencia de cada nació no está ben limitada més que en les costes, i así la nostra comprén desde el Muluya fins a Laráche, extenentse la dels francesos per la banda de més enllá de Casablanca. La falta de precisió de limits ha ocasionat el que, a l'anarse a organisar el «tábor» de Casablanca, mixte de francesos i espanyols, se promoguessin aldarulls i que Fransa, aprofitantsen, gairebé s'apoderés d'aquella plassa cambiant así els acords de la Conferencia d'Algecires.

La máxima esfera d'influencia d'Espanya comprén un territori que forma com una mena de triángul:

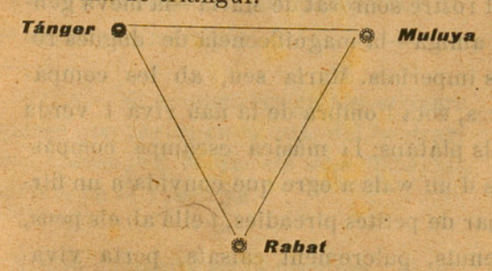

passant la línia ideal que va de Rabat al Muluya, per les plasses de Fez i Tazza.

Así queda limitada aquesta esfera de influencia; i la missió que se'ns deixa a nosaltres, no es pas anar a civilisar comarques riques, no se tracta de l'ocupació de grans territoris que permetessin l'expansió d'un excedent de forses económiques o de sobrant de població; si puntualisem bé, ens trobarem ab un territori que no es pas més considerable que Catalunya i Valencia reunides. No es pas Africa lo que'ns deixen; dessota del territori de rocas estérils i de cábiles, dessota d'aquella línia que va de Rabat al Muluya, dessota d'aixó hi ha Fransa reconeguda i afiansada per antecedents diplomátics.

Fa alguns anys quan el coronel Marchand va trobarse a Fashoda ab un destacament anglés va originarse un conflicte que va fer témer una guerra i llavors va entrarse en negociacions diplomátiques pera una veritable repartició del territori. Fransa s'apodera d'aquests territoris del Nord i al comunicar pel Sudán, Argelia ab Senegambia extenentse cap al Sud ab gran part del Congo, clou el N. O. de l'Africa i en ell l'imperi del Marroc pel qual van avensant cada dia més les forses morals i económiques franceses.

Aixó está reconegut de fet per les potencies extrangeres que deixen a l'E. a Anglaterra, al N. O. a Fransa, al mitgdia altra volta a Anglaterra i a banda i banda Alemanya i Italia, de manera que lo que s'ha dit que se'ns conservava fa l'efecte que més que resultat de la nostra forsa, ha sigut produit per una coincidencia d'interessos diplomátics d'Europa que demá que's produixi un altre estat de coses no vacilará en sacrificar a Espanya. Perqué Fransa no s'extralimiti se'ns du a nosaltres a vessar la nostra sang i a arruinar el nostre tresor, peró si algun dia a Europa no li convé aixó, aquell dia se dirá als espanyols que ja s'ha acabat la seva missió i que poden anarsen. (Aplaudiments.)

Estudi del llibre roig

Fixada en aquests termes la questió, comensem a examinar els primers documents del llibre roig; en aquest n'hi han 996 i van desde 6 de febrer de 1908 a 12 de janer 1911, apareixen numerats peró segurament ab numeració diferenta de la que tenien en les agencies diplomátiques perqué entre uns i altres s'hi noten clarianes que fan del llibre com una mena de capa de pobre en que no solament hi falten fils en un sentit i altre sinó trossos sencers. (Rialles.) Diuen que no n'hi ha cap de complert, i si es así no deu inspirar gaire confiansa, perqué si convenim en que no es veritat sinó tota la veritat i en que part d'aquesta veritat pot constituir una mentida, lo que surti d'aquest llibre pot esser en lloc de la realitat, alló que convingui al govern que'l publica. (Molt bé.)

En el llibre, els documents segueixen un orde de dates; no estan agrupats per materies. Jo vaig a dividir el seu estudi en grupus.

A). Aquells que fan referencia al compliment de la Conferencia d'Algecires.

B). Els que s'ocupen de les revoltes interiors del Marroc.

C). Els relatius a l'estada de tropes en el Nord d'Africa.

D). El conveni hispano-marroquí, de 16 de novembre de 1910.

Politica interior del Marroc

En el curs de les revoltes ens trobem ab diversos capdills, que representen diverses polítiques. A la vora de Melilla se troba el pretendent Bu-Hamara conegut per «El Roghi», que's fa passar falsament per Mulei Mohamed (El príncep guenyo) que gosa entre els marroquís d'immensa popularitat, cosa que determina als seus germans a tenirlo tancat, presoner, en un palau ont está carregat de cadenes. Doncs bé, el Roghi, se fa passar per aquest príncep aprofitantse de la seva popularitat i representa un matís de política particular; el seu poder viu de la predicació de la guerra santa, de l'excitació fanática; es un revolucionari, peró un revolucionari que sols predica la revolució pera sostenir el seu poder, peró que té bon cuidado en no realisarla, se limita a sostenir un estat de exaltació que li asseguri una forsa, peró per sota má está entés ab els governants, ab els minaires, que li donen diners pera que aguanti als seus. De revolucionaris así n'hi han per tot. (Rialles i aplaudiments.)

Mulei Abd-el-Aziz representa el partit de tranzacció, el que busca relacions ab Europa, el que no refuig complir cap dels acords de la Conferencia d'Algecires. Aquest accepta, sobre tot, el poder de Fransa perqué aquesta ha sapigut férsel seu, donantli diners.

Finalment, ens trobem ab Mulei Abd-el-Hafid, que abans d'esser soldá representa una opinió de nacionalisme marroquí, peró así que vens al seu germá, así que es rei, llavors el mateix argument dels diners el convencen, claudica dels seus principis i s'entén ab Fransa, cambiant así la política interior de l'imperi.

Lo que falta al llibre roig

Hem dit que al llibre roig no hi es tot; jo us faré notar dos documents que hi falten. Hi ha un moment en que sembla que hi haurá guerra a Melilla i el governador militar de la plassa dona compte diari dels incidents que van agravantse fins sorgir aquells que determinen la guerra.

Doncs bé, els dies 8 i 9 de juliol de 1909 succeixen a Melilla els incidents que donaren peu a la guerra i precisament en aquells dos dies no hi ha el despaig del comandant de la plassa que'ns donaria compte de noticies tan greus. (Molt bé.)

BIBLIOTECA PÚBLICA
GIRONA

memoriaesquerra.cat — Catalanitat [Girona, 1910-1911], 7/5/1911, pagina 1